

In de rubriek **Pedagogisch Nieuws** zal steeds een andere medewerker van het **Amsterdams Centrum voor Kinderstudies (ACK)** belangrijke en actuele ontwikkelingen bespreken in het gezin, op school, of in de instelling. Ditmaal een bijdrage van **Carlo Schuengel**, hoogleraar Orthopedagogiek aan de Vrije Universiteit te Amsterdam.

P E D A G O G I S C H N I E U W S

Treinterroristen

Carlo Schuengel

Dit voorjaar slaagde een stel opgeschoten jongens uit Enkhuizen en omgeving erin hun 'fifteen minutes of fame' te verdienen. Na acties van treinconducteurs (acties gericht tegen de NS-directie, de jongens zelf werden ongemoeid gelaten) opende *de Volkskrant* met een foto op de voorpagina waarin het volk deze gasten uitgebreid kon aanschouwen. In het bijbehorende verhaal kon vernomen worden wat deze jongens volgens henzelf bewoog om in conducteurscabines binnen te dringen, de omroepinstallatie te gebruiken en zich intimiderend te gedragen ten opzichte van het rijdend personeel. Het was de aloude riedel van 'niks te doen voor jongeren in dit gat' en de verveling verdrijven met 'spelletjes'. Die 'conductoerien' (dixit treinterroristen) namen het allemaal veel te ernstig. Ging het in de berichtgeving eerst om Marokkaanse jongeren, de foto in de *Volkskrant* toonde toch duidelijk een stel blanke jongeren die oorspronkelijk hooguit uit de Jordaan, maar zeker niet uit het Rifgebied afkomstig waren. Te beperkt voor een mooi verhaal over immigratieproblematiek. Voor de RTL-nieuwsredactie aanleiding te kijken of dit

onderwerp eens vanuit een pedagogische invalshoek belicht zou kunnen worden. Zo'n redactie belt dan de afdeling voorlichting van een universiteit, en zo'n afdeling zoekt daar dan weer ter zake kundige hoogleraren bij. De vraag was op welke signalen ouders moeten letten om te weten of hun kind zich bezighoudt met overtredingen en wangedrag. De geraadpleegde ontwikkelingspsycholoog en orthopedagoog bleken het roerend eens: wanneer je als ouder niet meer weet waar je kind uithangt en wat die uitspookt, dan is er meestal wat aan de knikker. Wat dat betreft is dat hetzelfde als de muisstille kleuter die met z'n stiften het behang van de woonkamer blijkt de hebben 'versierd'. Al een hele tijd is bekend dat ouderlijke 'monitoring' (toezicht houden/in de gaten houden) de sterkst voorspellende opvoedingsvariabele is voor jeugdige delinquentie. De statistische samenhang die gevonden is tussen monitoren door ouders en delinquentie van hun kinderen behoren tot de hoogste die binnen de sociale wetenschappen gevonden worden. Een solide stuk kennis, zou je zo zeggen. De praktische

vertaling van dit onderzoeksresultaat lijkt ook prettig overzichtelijk: hou je kind in de gaten en hij of zij loopt stukken minder risico om op het slechte pad te geraken. De ouders van de treinterroristen hebben simpelweg te weinig doorgevraagd wanneer hun zonen weer eens retourtje Enkhuizen-Hoorn maakten buiten het tienertoer seizoen. De eerste studies naar monitoring en delinquentie waren correlatieel, dat wil zeggen dat delinquentie en monitoring tegelijkertijd werden vastgesteld. Of de ouders altijd al weinig toezicht hielden, of hun toezicht verloren naarmate hun kind delinquenter werd, was onbekend. Nu is er dan een studie verschenen van Laird, Pettit, Bates en Dodge in het wetenschappelijke tijdschrift *Child Development* (2003, nr. 3), waarin wél gedurende vier jaar de ontwikkeling van het delinquent gedrag van vierhonderd (doorsnee) adolescenten werd gevolgd. Toezicht werd gemeten als de mate waarin jongeren zelf het idee hadden dat hun ouders wisten met wie zij omgingen, waar zij uithingen of wat ze uitspookten. Wat bleek: weinig ouderlijke kennis voorspelde toename van delinquent

gedrag binnen deze periode, en als kennis van ouders toenam, nam delinquentie af. Maar een opvallend ander resultaat van de studie was dat een hoge mate van delinquent gedrag voorspelde dat de kennis van ouders over hun kind afnam. Deze onderzoeksresultaten laten eens te meer zien dat we bij opvoedingsvraagstukken niet uit de voeten kunnen (helaas?) met eenvoudige veronderstellingen over oorzaak en gevolg. Een opvoedingsfactor als toezicht en kennis van het doen en laten van je kind is tegelijk een oorzaak en een gevolg van delinquentie in de dop. De West-Friese ouders erop aankijken dat ze onvoldoende toezicht hielden op hun kroost zou derhalve onterecht dan wel ongenueanceerd kunnen zijn, omdat hun kinderen zich allang effectief aan dat toezicht hebben onttrokken. Over de treinterroristen horen we laatste tijd niets meer. Ik zou eerlijk gezegd nu wel benieuwd zijn naar een verhaal over deze kinderen en hun ouders met de vraag wat deze media-aandacht en de impliciete veroordeling van de ouders in deze gezinnen heeft aangebracht.